

העם

עולם אחד

הם שמעו זאת מפי הרדיו, מפי שכן נר-גש, מפי ידיד שהקשיב להודעות ושמהר לצלצל לכל מכריו.
הם שמעו זאת בעת מישחק קלפים, בעת ביקור אצל ההורים, בעת מסיבה ביתית.
הם שמעו והודעו. לא רק חובבי הפור-ליטיקה. לא רק המתעניינים בענייני ציבור ועולם. אלא גם האנשים החיים את חייהם בצל עיסוקיהם ומשפחתם — החנוני, עקרת-הבית, הרב-טוראי, הטלפונאית, פועל-המוסך, מותו של שום אדם אחר בשנים האחרונות — גם לא מותו של נשיא-המדינה, יצחק בן-צבי — לא גרם לוועוד ספונטאני, עמוק ואחיד זה.

נרות ליד החלונות. מדוע? האם רק מפני שהפירסומת האמריקאית, החובקת-עור למ, גרמה לקירוב קנדי לבני כל העמים? האם רק מפני שקנדי היה צעיר וזוהר, ונקי טל בדמי עלומיו? האם רק מפני שהשאר אחריו אלמנה ושני ילדים, שלב כל אשה התכחץ במחשבה על יסוריהם? האם רק בגלל האופן הסנסציוני בו נקטפו חייו?

נידמה שהסיבה להודעות אורחי ישראל היתה יסודית יותר. היא ביטאה את עובדת היסוד, המציגת את המחצית השנייה של המאה העשרים: שהעולם כולו אחד הוא.

האזרח הישראלי לא היה זקוק להבנה מדינית עמוקה כדי לדעת שהחלטות נשיא ארצות-הברית קובעות את גורלו, לחיים ול-מחה, יותר מאשר כל החלטה של נשיא ישראל. הוא ידע כי בידי נשיא ארצות-הברית, ובידי ראש ממשלת ברית-המועצות, ההכרעות האמיתיות, הכלל-עולמיות, המשפיעות באלף ואחת צורות על כל הנעשה בתל-אביב, בעין-החרוד ובקריית-גת. והוא חש, גם מבלי לדעת את הפרטים, כי בסך-הכל השתמש ג'ון פיצג'רלד קנדי בהשפעתו האדירה הזאת לטובה.

אותה תחושה היתה נחלת מאות מיליונים אורחים פשוטים, בני כל הלאומים, סביב כדור-הארץ. שעתים אחרי היחודע מעשה הרצח, משקול ישראל הוסיף עדיין לשדר מוסיקה לריקודים, וראשי ישראל לא הת-אוששו עדיין מן ההלם הראשון, כבר ביקש ראש עיריית בולין המערבית את תושבי עירו להדליק במוצאי שבת נרות, לכבות את החשמל ולשים את הנרות הדולקים ליד חלונות דירותיהם. במוסקבה האויבת היו ההלם והכאב ספונטאניים ואמיתיים כמו בי ירושלים, המשולבת במערך האמריקאי.

נשכרים ומקופחים. מאותו רגע מה-מם, לביל שבת, ירד כל עניין אחר מסדר יומה של המדינה. לא היה נושא אחר לשיחות.

נשכחו לחלוטין התבוסה הממאירה, אותה נאלה ממשלת ישראל יום לפני כן באו"ם, כאשר עמדה לבדה מול הצעת-החלטה ה-קוראת להחזרת הפליטים הערביים לארץ. ידעה הרישמי המובהק ביותר, נשיא צרפת, נעץ סכין בגבה. כמה מיידותיה הטובות ביותר נטשו אותה, הצביעו אף הן גדה. שאר ירדותיה נמנעו מהצבעה, ביטלו את הצעת-ההחלטה שמדור להגיש לפי יוזמת ישראל. אף אחת מהן לא נשארה עומדת לצד ישראל, כדי להצביע נגד ההחלטה.

כל זה נשכח. נשכחו גם המאמרים וה-קאריקטורות, שהתקופו את קנדי בחריפות ארסית, בגלל העמדה האמריקאית באו"ם, שעות מעטות לפני שהכדור פילח את ראשו. למחרת היום מיהרו הכתבים והציירים למ-חוק את הרושם, התחרו ביניהם בהבעת אבל והשתתפות בצער.

ההרוג הגדול קיפח גם את זיכרם של שאר האנשים שהלכו לעולמם באותה יממה. מאיר ארנוב בישיהמזל, עסקן מפא"י שלא הגיע לדרגת שר, חתם על ספר הניחומים בשגרירות האמריקאית, חזר הביתה, לקה בשביל-לב, מת כעבור כמה שעות. הציבור כמעט ולא שם לב לכך, כשם שלא שם לב למותו של אחר מגדולי הוגי-הדעות של ה-דור, אלדוס האסקליי.

אדם אחר שדאג כי לא יישכח גם ביום זה היה חברה-כנסת דויד בן-גוריון. הוא מיהר לשגר מיברק גדוש-מליצות לשגרירות האמריקאית, ולמסור העתק לקול-ישראל, ל-שידור מזורז.

זימזום החשדות. שתי יממות הקדיש האזרח הישראלי לאבל ולהשתתפות בצערה של זאקלין, שתי היממות שלאחר מכן עם דו בטימן רגש אחר: התמיהה שבאה עם רצח החשוד לי אוסוואלד.

אך שידר קול-ישראל את הידיעה המפ- (המשך בעמוד 47)

17-38-19

לך ולבניך

דירה

בעזרת חסכון

חמד

של

בנק אפותיקאי כללי בע"מ

- ★ זכות לדירה
- ★ הלואה במשכנתא
- ★ רבית גבוהה פטורה ממס
- ★ הצמדה ומענק מיוחד

פרטים והרשמה בכל סניפי

בנק לאומי
לישראל בע"מ

מכון ישראלי להכשרה טכנית

ב-5 לדצמבר נפתח קורס חדש

קירור ומיזוג אויר

משך הקורס 8 חודשים

פרטים והרשמה מ"ב בוקר — 8 בבוקר

ירושלים

בית יואל,
רח' יפו 33

תל-אביב

דרך פ"ת 44 מול בית-הדר
אלנבי 76

חיפה

רח' ביאליק 17

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי המערכת והמנהלה: תל-אביב, גליקסון 2, טלפון 226785, ת.ד. 136 • מען מברקי: עולמפרס • דפוס משה שהם בע"מ, תל-אביב, פ"נ 6 • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.